

KORT VERSLAG VAN HET RIJKSPROEFSTATION VOOR ZAADCONTRÔLE TE WAGENINGEN.

(Tijdvak van 1 Juni 1927—1 Juni 1928.)

Het aantal ten onderzoek ingekomen monsters, dat in het voorafgaande jaar eenigszins was teruggelopen, steeg dit jaar weer met ongeveer 12 pct. Bedroeg dit aantal monsters in het vorige seizoen 7596, thans werden 8470 monsters ingezonden, waarin 13 924 onderzoeken werden uitgevoerd.

Dit jaar werden weder verschillende adviezen verstrekt, onder meer over de volgende onderwerpen: conserveering van de kiemkracht van exportzaden, aanschaffing van kiemtoestellen, ontsmetting van diverse land- en tuinbouwzaden, voorschriften voor het droog ontsmetten van groentezaden, het bestaan van Nederlandsch kortstroo-bruin mosterdzaad, de onderscheiding van Poolsche, Roemeensche en Hollandsche boonenrassen aan het zaad, verder over de wenschelijkheid van het omploegen van een gewas, de soort en hoeveelheid der te nemen zaadsoorten bij weideaanleg, omtrent de voorschriften voor temperatuur en vochtigheid der lucht in opslagplaatsen van zaden, wettelijke voorschriften betreffende den binnenlandschen handel in zaaizaden, mogelijkheid van plombeering van niet te velde en op stam gekeurde partijen zaaigraan en over de organisatie van het proefstationswezen.

Adviezen.

Bij de reiniging van contractteeltmonsters bleken enkele moeilijkheden op te treden ten aanzien van de afrekening op basis Wageningen, ten deele veroorzaakt door abnormale oogstverhoudingen, ten deele het gevolg van te geringe soepelheid in beoordeeling, ten gevolge van het gebonden zijn aan bepaalde afspraken. Aangezien aan deze kwestie echter de noodige aandacht is geschonken, zal het ongetwijfeld wel mogelijk blijken daaraan in voldoende mate tegemoet te komen. Overigens heeft het thans in gebruik zijnde systeem reden tot tevredenheid gegeven. In verband daarmee kan nog worden opgemerkt, dat tijdens de zomermaanden door eigen arbeidskrachten een geheel nieuwe schooningsmachine is geconstrueerd, met eene nog grootere constantheid van werken, bij welke constructie rekening werd gehouden met alle bezwaren en onvolkomenheden, gebleken bij het gebruik van de oude machine.

Contractteeltmonsters.

Het aantal schooningsanalyses gedurende dit seizoen bedroeg 347.

Het aantal onderzochte monsters van te velde en op partij gekeurde zaden bedroeg 889, tegen 670 in 1926/27.

Zaden van te velde en op partij gekeurde gewassen.

Een overzicht van de verkregen uitkomsten van het onderzoek der voornaamste soorten moge hieronder volgen.

Soort.	Aan- tal.	Procent zuiverheid.			Procent kiemkracht.			Procent vochtgehalte.		
		Max.	Min.	Gem.	Max.	Min.	Gem.	Max.	Min.	Gem.
Rogge	268	99,9	90,7	98,1	100	24	91	22,5	11,0	17,7
Tarwe	165	—	—	—	100	60	94	21,3	15,0	17,6
Haver	130	99,6	97,9	99,0	100	84	95	—	—	—
Gerst	37	—	—	—	100	93	98	17,4	14,8	16,4
Lijnzaad	36	—	—	—	100	60	92	—	—	—
Ervten	200	—	—	—	100	79	98	—	—	—
Roode klaver	44	99,0	91,0	96,6	93	42	80	—	—	—

Een 9-tal diverse soorten, als boonen, witte klaver, mosterd en blauwmaanzaad, is hierbij buiten beschouwing gelaten.

Opsporings-
dienst.

Ook dit seizoen heeft het onderzoek van de door de controleurs in winkels en op markten gekochte land- en tuinbouwzaden aangetoond, dat de kwaliteit daarvan nog veel te wenschen overliet en dat af en toe zeer ernstige tekortkomingen konden worden geconstateerd.

In 164 gevallen werd eene waarschuwing gezonden voor den verkoop van slechte kwaliteiten zaaizaad en wel:

7	monsters	voor	een	tekort	aan	gebruikswaarde	van	0—9	%;
66	„	„	„	„	„	„	„	10—19	„;
30	„	„	„	„	„	„	„	20—29	„;
20	„	„	„	„	„	„	„	30—39	„;
11	„	„	„	„	„	„	„	40—49	„;
8	„	„	„	„	„	„	„	50—59	„;
9	„	„	„	„	„	„	„	60—69	„;
3	„	„	„	„	„	„	„	70—79	„.

Voorts werd 4 maal ander zaad dan de gevraagde soort geleverd en bleek de samenstelling en kiemkracht der samenstellende bestanddeelen van een 3-tal grasmengsels absoluut niet in orde te zijn. Van een 11-tal monsters boonen was bovendien de gezondheidstoestand ten eenenmale onvoldoende.

Ongeveer een derde der genomen monsters bleek derhalve niet aan de gestelde garantie te voldoen. Daarbij bleek in 73 gevallen het tekort aan gebruikswaarde de 20 pct. niet te overschrijden, terwijl in 81 gevallen het tekort 20—30 pct. bedroeg en derhalve van meer ernstigen aard was.

Van de meeste dezer zaadsoorten was bekend, van welken leverancier-groothandelaar ze afkomstig waren. Diverse partijen, afkomstig van één bepaalde firma, bleken tekorten aan gebruikswaarde te bezitten van resp. 41, 13, 32, 11, 16, 16, 9, 11, 20, 24, 35 en 19 pct., die van een tweede firma 19, 27, 13, 14, 23, 20 en 14 pct.

Uit een en ander blijkt dus, dat de toestand bij sommige groot-handelaren noodzakelijk verbetering behoeft. Het ligt in de bedoeling om door wijziging in de bestaande wet, in dezen toestand verbetering te brengen en met het oog op het belang van een reëelen zaadhandel is het zeker gewenscht, dat de bedoelde wetswijziging spoedig tot stand moge komen.

De Rijksplombeering nam ook dit seizoen weder in omvang toe; het aantal geplombeerde K.G. zaad bedroeg ongeveer 6 pct. meer dan het vorige jaar. Geplombeerd werden 324 partijen (15 740 balen met een gezamenlijk gewicht van 732 710 K.G.).

Plombeering
van
zaaizaden.

Het aantal zakken, dat voor herplombeering in aanmerking kwam, liep eenigszins terug. In het afgelopen seizoen werden 783 balen herplombeerd.

In het vorige verslag werd hiervoor ten onrechte opgegeven 1923. Dit had echter moeten zijn 1123, derhalve hetzelfde aantal als in het daaraan voorafgaande jaar, hetgeen ook ter plaatse werd vermeld.

In dit seizoen kon de plombeering van 14 partijen niet worden beëindigd, aangezien de gevonden gebruikswaarde te laag bleek te zijn of het zaad een te hoog vochtgehalte bleek te bezitten. Voornamelijk was dit laatste het geval bij bietenzaad. Er werd nl. vastgesteld, dat bietenzaad met meer dan 16 pct. vocht niet voor plombeering in aanmerking kon komen. Dit percentage zal echter ieder seizoen opnieuw worden vastgesteld.

In 1 geval werd in te plombeeren roode klaver eene vermenging met Zuid-Europeesch zaad geconstateerd en in verband daarmee de plombeering geweigerd.

In het afgelopen verslagjaar werden geen zaadlijsten verzonden. Ontvangen werden van een binnen- en van een buitenlandsch instituut 4 monsters. Voor onderzoek en andere doeleinden werden afgegeven: 92 monstertjes, nl. groente-, bloem-, gras- en klaverzaden.

Zadenruil.

Aan diverse instellingen op land- en tuinbouwgebied werd ook in dit seizoen de gelegenheid geboden het proefstation te bezichtigen, om zich van de aldaar gevolgde werkwijzen een denkbeeld te kunnen vormen. Door verschillende cursussen en scholen werd daarvan gebruik gemaakt. Bovendien ontving het station bezoek van een 20-tal buitenlanders.

Bezoeken.

Gedurende een 7-tal maanden is de onderdirecteur van het Kopenhagsche zaadconrolestation, de heer Chr. Stahl, alhier werkzaam geweest, ter bestudeering van de toegepaste werkmethoden.

Voorts werd bezoek ontvangen van de leden van den Bond van Vereenigen van Zaadhandelaren en Zaaftelers-handelaren, tijdens welk bezoek enkele korte voordrachten werden gehouden.

Voor gewone onderzoekingen tegen verlaagd tarief werden 10 abonnementen afgesloten, voor in totaal 8400 bepalingen, t.w. 3 voor 250

Abonne-
menten.

bepalingen; 1 voor 300 bepalingen; 1 voor 350 bepalingen; 1 voor 400 bepalingen; 1 voor 600 bepalingen en 3 voor 2000 bepalingen.

Normaal-
cijfers.

De vaststelling hiervan vond weder plaats met medewerking van den Bond van Vereenigen van Zaadhandelaren en Zaadtelershandelaren, en enkele andere deskundige belanghebbenden.

Vergelijken-
de onder-
zoekingen
met buiten-
landsche
stations en
internatio-
naal zaad-
contrôle-
congres.

Wederom hadden vergelijkende onderzoekingen plaats tusschen diverse buitenlandsche stations en Wageningen, meerendeels met bevredigend resultaat.

Op het van 16—23 Mei 1928 te Rome gehouden internationale zaadcontrôle-congres, werden de internationale Methoden van Onderzoek, zooals die werden aangeboden door den Directeur van het Rijksproefstation voor Zaadcontrôle, als voorzitter van het daarmede belaste internationale comité, grootendeels aangenomen, hetgeen wederom eene schrede voorwaarts beteekent op den weg, die leidt naar algeheele unificatie van het zaaizadenonderzoek.

Op bovenbedoeld congres werden voorts nog een tweetal andere voordrachten gehouden, nl. één door Dr. L. C. D o y e r, met betrekking tot den gezondheidstoestand van zaaizaden, getiteld: „Sanitary condition of the Seed and International analysis reports”, en één door bovengenoemden directeur, getiteld: „Observations with regard to the bibliography of germination of seed”, waarbij eene zoo volledig mogelijke bibliographie, speciaal betreffende kiemkrachtliteratuur, werd aangeboden.

In het vorig Jaarverslag werd reeds gewag gemaakt van eene studiereis van een der wetenschappelijke krachten van dit station, den heer K. L e e n d e r t z, naar Amerika. Behalve in een verslag aan de Directie van den Landbouw, zijn zijne ervaringen, tijdens deze ruim driemaandelijksche reis opgedaan, vastgelegd in eene kleine publicatie, getiteld: „Short impressions about some American Seed Testing Stations and Unification of international rules for seed testing”, afgedrukt in de „Comptes rendus de l'Association Internationale d'Essais de Semences”, N°. 4—5, 1928.

Uit een en ander, medegedeeld in dit kort verslag, moge blijken, dat in de laatste jaren eene geregelde gedachtenwisseling met buitenlandsche zaadcontrôlestations werd onderhouden, terwijl ook wederkeerig mededeeling werd gedaan van opgedane ervaringen, zeer ten gerieve van eene doeltreffende en hoogst noodzakelijke internationale samenwerking.

Publicaties. Dr. W. J. Franck: „Betrek Uw zaaizaad van betrouwbare adressen”. De Veldbode van 12 Februari 1927, n°. 1257, en andere bladen.

„ „Het Rijksproefstation voor Zaadcontrôle”. Opgenomen in het Gedenkboek, uitgegeven bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan der Rijkslandbouwproefstations 1927.

- Dr. W. J. Franck: „Ervaringen over Onderzoek van Contractteelt-monsters”. Voordracht, gehouden op 15 November 1927 te Groningen, voor de Commissie voor Zaadteelt. Opgenomen in het Groninger Landbouwblad van 3 December 1927, n°. 14.
- „ „Codex Zaaizaden en Normaalcijfers”. De Veldbode van 19 November 1927, n°. 1297, en andere bladen.
- „ „Mechaniseering van het Zaadonderzoek”. De Veldbode van 24 December 1927, n°. 1301. Kerstuitgave.
- „ „Factoren van belang bij de waardebeoordeling van tuinbouwzaden”. Tuinbouwjaarboek 1928.
- „ „Wageningen en de Rijkslandbouwproefstations”. Uitgave Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer, Wageningen.
- „ „Wat een particulier zeker over zaadaankoop moet weten”. Floralia 27 Januari 1928, n°. 4.
- „ „Aanschaffing van Roosendaalsch klaverzaad en bietenzaad, in verband met het Rijksplombeeringssysteem”. De Veldbode van 28 Januari 1928, n°. 1306, en andere bladen.
- „ „Communications, Bookreviews, Abstracts, etc.”. Opgenomen in „Comptes rendus de l'Association Internationale d'Essais de Semences, n°. 4—5, 1928, Copenhagen”.
- G. Wieringa: „A mechanical device for the counting of seeds for germination tests, in use at the State Seed Testing Station Wageningen — Holland”. Opgenomen in „Comptes rendus de l'Association Internationale d'Essais de Semences, n°. 4—5, 1928, Copenhagen”.
- G. Wieringa en K. Leendertz: „Observations on the purity and germination of *Trifolium* spp.”. Opgenomen in „Comptes rendus de l'Association Internationale d'Essais de Semences, n°. 4—5, 1928, Copenhagen”.
- K. Leendertz: „Short impressions about some American Seed Testing Stations and Unification of international rules for seed testing”. Opgenomen in „Comptes rendus de l'Association Internationale d'Essais de Semences, n°. 4—5, 1928, Copenhagen”.

- Dr. L. C. Doyer : „Eischen te stellen aan groentezaden, wat betreft hun gezondheidstoestand”. *Floralia* 27 Jan. 1928, n°. 4.
- „ „Ontsmet het vlaszaad”. *De Veldbode* van 24 Maart 1928, n°. 1314.
- Dr H. Bos : „Phaenologische Waarnemingen over 1926”. *Landbouwkundig Tijdschrift* Juli/Aug. en Sept. afl. Jaarg. 1927.
- „ „De Grondwaterstand op het proefveld voor Cultuurcontrole te Wageningen van 1921—1927. Verslagen van landbouwkundige onderzoekingen der Rijkslandbouwproefstations 1927, n°. XXXII, blz. 290—302.
- „ „Beobachtung und Versuch”. *Receuil der Travaux botaniques neerlandais*. Vol. XXVa, 1928. (Feestnummer 80sten Verjaardag Hugo de Vries).

Overzicht
van de
uitkomsten
van het
onderzoek
van de
ingezonden
monsters.

De volgende monsters zaaizaad werden onderzocht:

Groep.	Aantal monsters.	Aantal bepalingen.
Granen, zaden van halmgewassen (haver, tarwe, gerst, rogge, maïs, enz.) . . .	834	1 843
Klaverzaden	1 028	2 196
Graszaden	1 070	1 782
Boorzaden	77	101
Bloemzaden	171	184
Landbouwzaden ¹⁾	2 223	3 482
Tuinbouwzaden ²⁾	2 557	3 182
Diverse onderzoekingen, geen zaaizaden betreffende	7	9
Opsporingsdienst.	503	1 145
	8 470	13 924

¹⁾ Met uitzondering van granen, klaver- en graszaden.

²⁾ Met uitzondering van bloemzaden.

De volgende staat geeft een overzicht over de maximum-, minimum- en gemiddelde zuiverheids-, kiemkrachts- en gebruikswaardecijfers van de voornaamste der ingekomen zaadsoorten.

Soort.	Aantal onderzochte monsters.	Zuiverheid.			Kiemkracht.			Gebruikswaarde.		
		Hoogste.	Laagste.	Gemiddelde.	Hoogste.	Laagste.	Gemiddelde.	Hoogste.	Laagste.	Gemiddelde.
<i>Landbouwzaden.</i>										
Roode klaver	429	99,8	64,—	97,2	97	24	88	96	51	85
Witte klaver	211	99,6	87,3	96,9	99	17	89	98	14	85
Zweedse klaver	64	99,—	85,2	96,8	99	9	88	97	53	88
Hopperups	45	99,9	97,1	99,2	91	38	85	91	87	84
Lucerne	52	99,2	96,4	98,—	97	80	89	96	77	86
Serradella	149	99,9	82,8	97,—	94	11	76	92	16	78
Timothee	58	99,8	93,4	99,2	98	46	93	98	81	94
Beemdlanbloom	67	99,7	73,—	97,—	99	25	93	99	20	87
Westerwoldsch raaigras	206	99,7	76,5	96,1	99	1	88	96	11	86
Engelsch raaigras	265	99,7	87,4	97,2	98	1	84	96	13	80
Italiaansch raaigras	80	99,4	96,3	98,4	99	42	82	96	37	81
Kropaar	60	95,1	61,—	88,6	97	10	87	90	54	78
Schapengras	16	92,1	52,—	82,1	92	72	84	78	36	69
Hardzwenkgras	19	92,8	76,7	88,—	91	68	83	82	65	75
Veldbeemdgras	65	97,7	68,—	87,7	93	46	90	89	49	70
Ruwbeemdgras	61	95,8	36,—	80,6	98	27	81	91	31	77
Roodzwenkgras	23	99,1	81,1	94,5	97	5	75	93	19	76
Hoogzwenkgras	10	96,9	68,—	88,3	94	9	80	86	61	79
Kamgras	47	99,9	86,4	98,2	95	65	84	94	60	83
Fioringras	24	95,2	69,—	89,3	96	57	85	88	40	74
Fransch raaigras	19	93,8	90,7	92,8	93	38	78	84	58	78
Vossestaart	22	76,1	54,—	65,6	85	21	64	60	18	41
Suikerbieten	243	99,3	94,7	97,6	99	7	85	96	58	84
Voederbieten	1090	99,—	87,6	97,1	99	1	83	95	16	83
Wortelen	156	93,1	78,2	87,9	95	0	56	79	23	50
Knollen	64	99,9	90,6	97,9	100	21	93	100	76	95
Koolrapen	124	99,7	92,9	98,3	100	25	92	99	79	93
Cichorei	25	—	—	—	88	13	58	—	—	—
Pastinaak	10	—	—	—	89	26	71	—	—	—
Lupinen	30	100,—	96,8	98,8	97	2	82	91	78	86
Lijnzaad	102	99,9	88,6	98,3	100	36	84	99	37	86
Haver	101	99,9	98,4	99,6	99	82	94	99	87	95
Gerst	21	100,—	98,7	99,8	100	84	97	99	94	98
Rogge	18	99,5	84,3	95,9	99	58	92	96	77	92
Tarwe	93	100,—	81,—	96,7	100	63	93	100	75	98
Erwten	62	99,3	98,—	99,3	100	50	94	100	87	96
<i>Tuinbouwzaden.</i>										
Spinazie	406	99,4	96,2	98,6	98	2	82	95	83	87
Uien	360	99,9	95,4	98,6	99	0	76	94	29	80
Prel	32	—	—	—	98	12	72	—	—	—
Augurken	26	—	—	—	99	6	74	—	—	—
Komkommer	34	—	—	—	100	31	79	—	—	—
Bieten	61	—	—	—	98	30	77	—	—	—
Wortelen	70	95,1	74,—	88,6	94	29	65	72	45	58

Soort.	Aantal onderzochte monsters.	Zuiverheid.			Kiemkracht.			Gebruikswaarde.		
		Hoogste.	Laagste.	Gemiddelde.	Hoogste.	Laagste.	Gemiddelde.	Hoogste.	Laagste.	Gemiddelde.
Radijs.	292	—	—	—	100	27	80	—	—	—
Selderie	31	—	—	—	89	14	70	—	—	—
Peterselie	31	—	—	—	87	25	67	—	—	—
Andijvie	40	—	—	—	96	58	85	—	—	—
Boerenkool	29	—	—	—	99	51	85	—	—	—
Roode kool	16	—	—	—	98	51	82	—	—	—
Savojekool	21	—	—	—	98	26	77	—	—	—
Spruitkool	21	—	—	—	98	51	85	—	—	—
Witte kool	132	—	—	—	98	30	83	—	—	—
Bloemkool	106	—	—	—	98	24	75	—	—	—
Slaboonen	230	—	—	—	100	0	88	—	—	—
Snijboonen	73	—	—	—	100	5	81	—	—	—
Doperwten	42	—	—	—	98	90	86	—	—	—
Penlen	6	—	—	—	94	76	84	—	—	—
Kropsla	130	—	—	—	100	17	88	—	—	—
Kervel	33	—	—	—	97	0	58	—	—	—
Schorseneeren	69	—	—	—	98	27	77	—	—	—
Tuinkers.	10	—	—	—	99	25	82	—	—	—

Van de 108 monsters roode klaver, die op oorsprong werden onderzocht, kon bij 6 de aanwezigheid van Zuid-Europeesch zaad worden vastgesteld (het vorige dienstjaar kwam deze aanwezigheid in 31 pct. der onderzochte gevallen voor). Blijkbaar werd dus dit seizoen minder uit Zuid-Europa en meer roode klaver uit Midden-Europa geïmporteerd.

Bij roode, witte en Zweedsche klaver, hopperups en lucerne werd in resp. 14, 2, 0, 0 en 16 pct. van de op warkruid onderzochte monsters, de aanwezigheid daarvan vastgesteld; het vorige jaar waren deze cijfers 11, 6, 22, 13 en 14 pct.

Van Engelsch en Italiaansch raaigras daalde de gebruikswaarde resp. van 83 tot 80 pct. en van 86 tot 81 pct. Het aantal monsters van Engelsch raaigras steeg van 233 tot 255, dat van fiorin daalde van 38 tot 24.

Het aantal ingezonden monsters voeder- en suikerbietenzaad steeg wederom belangrijk, nl. van 1071 tot 1333; het daaraan voorafgaande seizoen was eene stijging van 849 tot 1071 geconstateerd. Het gemiddelde gebruikswaardecijfer van suikerbieten daalde van 88 tot 84 pct., dat van voederbieten bleef ongeveer gelijk, nl. 83 pct.

In 6 monsters oliekoolzaad, ten onderzoek op herik ingezonden, werd dit onkruid niet aangetroffen.

Het aantal monsters wortelzaad voor landbouwkundige doeleinden daalde dit jaar van 227 tot 156; het gemiddelde gebruikswaardecijfer steeg belangrijk, nl. van 38 tot 50 pct. Dergelijke groote schommelingen in de gemiddelden kwamen eveneens voor bij cichorei, waarbij de

gemiddelde kiemkracht daalde van 70 tot 58 pct. en bij pastinaak, waar eene stijging van het kiemcijfer plaats vond van 34 tot 71 pct. Het aantal monsters lijnzaad steeg van 48 tot 102; de gemiddelde gebruikswaarde daalde van 92 tot 86 pct. Het aantal niet te velde gekeurde monsters granen daalde sterk van 396 tot 233, dat van rogge nl. van 116 tot 18.

Er viel dit jaar eene belangrijke toeneming te constateeren van het aantal ingezonden tuinbouwzaadmonsters, nl. van 2042 tot 2557, speciaal van uienzaad, radijs, koolzaden, kropsla, sla- en snijboonen. Het aantal ingezonden bloemzaadmonsters steeg van 149 tot 171.

Het aantal op watergehalte onderzochte monsters steeg van 806 tot 865, w.o. 319 vochtbepalingen, die gelijktijdig met het schooningsonderzoek werden aangevraagd. Het volgend tabelletje geeft een overzicht over de geconstateerde vochtgehalten.

Soort.	Aantal monsters.	Hoogste	Laagste	Gemiddeld
		vochtgehalte.		
Voederbieten	390	32,5	7,4	16,8
Spinazie	144	23,7	13,2	17,3
Suikerbieten	88	22,1	10,1	14,1
Radijs	60	25,1	8,3	14,8
Knollen	40	20,1	9,1	12,2
Koolrapen	34	15,7	8,2	11,8
Tarwe	20	18,6	13,8	17,1
Haver	15	17,9	15,3	16,4
Witte kool	14	18,8	11,3	14,9
O.-I. kers	13	20,0	14,5	16,9
Boerenkool	12	15,2	10,1	12,3
Mosterd	10	13,2	8,0	10,5
Gerst	6	16,8	15,7	16,3
Westerwoldsch raaigras.	5	18,0	15,8	16,8
Diversen (w.o. kool, ser- radella, duivenboonen, blauwmaanzaad, stam- princesseboonen, rogge en ramenas)	—	—	—	—

Er werden onderzocht 169 monsters, waarvan bekend was, dat zij onder A.H.V.Z. waren geleverd. Van 127 monsters waren garantiecijfers opgegeven. Ten opzichte van de gebruikswaarde, welke in 103 gevallen gearandeerd was, werd 22 maal de geoorloofde speling overschreden, waarbij o.a. 2 maal de partij niet leverbaar werd verklaard. Voor een 75-tal monsters werd een spoedeischend onderzoek aangevraagd.

Een 4-tal monsters kropaar had eene onschadelijke onzuiverheid van 14,4, 29,3, 35,6 en 38,1 pct., w.o. resp. 7,5, 24,7, 30,8 en 34,4 pct.

andere grassen, in hoofdzaak raaigras, terwijl een monster met eene onschadelijke onzuiverheid van 17,7 pct., 6,9 pct. klaver bevatte.

Een 2-tal monsters beemdlangbloem bevatte eene onschadelijke onzuiverheid van 14 en 26,3 pct.

Een monster ruwbeemdgras bestond uit veldbeemdgras, een monster veldbeemdgras had eene onschadelijke onzuiverheid van 31,8 pct., w.o. 18,3 pct. kamgras.

Drie monsters Engelsch raaigras bleken te bestaan uit genaald raaigras, 2 monsters bevatten resp. 5,1 en 7,3 pct. andere grassen, een monster bevatte 6,6 pct. *Bromus*. Een 4-tal monsters Westerswolsch raaigras had eene schadelijke onzuiverheid van 9,4, 13,6, 15,5 en 16,4 pct., in hoofdzaak uit *Alopecurus agrestis* (duist) bestaande.

Een 15-tal monsters vossesstaart bleek eene onschadelijke onzuiverheid te hebben van 21,1 tot 44,9 pct., in hoofdzaak uit ongevlude bloemen bestaande; het gehalte aan met larven gevulde kafjes in deze monsters liep uiteen van 4,5 tot 17,4 pct.

De onschadelijke onzuiverheid van een 4-tal monsters honiggras bedroeg 8,3, 8,6, 10,8 en 10,9 pct., w.o. resp. 7,5, 7,5, 8,4 en 10,1 pct. andere grassen.

Een monster roodzwenkgras bestond uit schapengras.

Een monster kamgras had 13 pct. onschadelijke onzuiverheid, w.o. 6,9 pct. andere grassen; voor een monster zachte dravik waren deze percentages 36,7 en 29,1.

Van een monster roode klaver bedroeg de onschadelijke onzuiverheid 7,1 pct., w.o. 5,8 pct. zand; een ander bezat 35,6 pct. onschadelijk, w.o. 32,6 pct. lucerne.

Twee monsters witte klaver hadden eene onschadelijke onzuiverheid van 6,1 en 8,4 pct., w.o. resp. 5 en 5,3 pct. zand. Het eerste monster bezat bovendien 8,4 pct. onkruidzaden (in hoofdzaak *Stellaria media* Cyr., gewone sterremuur).

Een 3-tal monsters Zweedsche klaver bezat 6,5, 6,9 en 11,8 pct. onschadelijke onzuiverheid.

Een monster, als boerenkool aangegeven, bleek iets anders te zijn; een monster bloemkool bevatte 14,3 pct. aardbestanddeelen.

Van het totaal aantal op soortechtheid onderzochte grassen (322) bleken 2 monsters uit andere grassen te bestaan en één in belangrijke mate daarmee vermengd te zijn.

De 10 monsters koolzaad, waarvoor soortechtheid werd aangevraagd, bleken alle te voldoen, zoo ook de 77 op soortechtheid onderzochte bieten (gecontroleerd door middel van veldproeven).

Van de bijzondere ten onderzoek ingezonden monsters, moge het volgende vermeld worden.

Ter naambevestiging werden ingezonden: zaden van *Robinia Pseud. Acacia* L. (*Acacia*) en *Agrostis Spica Venti* L. (windhalm).

In 3 monsters komijn, ingezonden voor onderzoek op zuiverheid, werden zaden van *Plantago* Spp. (weegbreesoorten) aangetroffen.

Twee monsters erwten, ten onderzoek op piksel ingezonden, bevatten hiervan 28,7 en 30,3 pct.

Zes planten ter determineering ingezonden, kwamen resp. overeen met *Poa annua* L. (straatgras), *Alopecurus geniculatus* L. (geknikte vossestaart), *Agrostis Spica Venti* L. (windbalm), *Medicago Lupulina* L. (hopperups) en *Trifolium minus* Relhan (kleine klaver).

Het aantal aanvragen om een onderzoek naar den gezondheids-toestand van zaden bedroeg dit seizoen 753, van deze aanvragen waren er 208 voor een zgn. „eventueel” gezondheidsonderzoek. In deze laatste gevallen werd dus de uitslag van het onderzoek alleen medegedeeld, indien zulks noodig geoordeeld werd. Herhaaldelijk werden ook weder ongevraagd opmerkingen omtrent den gezondheidstoestand aan het attest toegevoegd, in die gevallen nl., waarin zonder deze toevoeging het attest misleidend zou kunnen zijn. In het afgelopen seizoen was dit vooral noodig bij verschillende monsters boonen, erwten en lijnzaad.

Gezondheids-
onderzoek.

De *Ascochyta*-aantasting was in sommige gevallen weer zeer hevig, zooals uit de tabel te zien is. Onder de tuinbouwerwten kwamen de sterkste aantastingen voor. Van de landbouwerwten muntten in het algemeen de Mansholt gekruiste kortstroo groene erwten uit door een goeden gezondheidstoestand, terwijl onder de schokkererwten nog vrij hevige *Ascochyta*-aantastingen voorkwamen. Sterke bacterie-aantastingen kwamen in enkele gevallen voor, terwijl de schade door *Macrosporium* veroorzaakt, onbeduidend was.

Erwten.

Zeer opmerkelijk was, dat het verschijnsel van kwade harten zich in veel mindere mate voordeed in het afgelopen seizoen, dan in het daaraan voorafgaande, waarin zich dit verschijnsel zoo opvallend sterk vertoonde.

Slechts in 2 pct. der monsters werden levende *Bruchus*-larven of volwassen insecten aangetroffen. Verschillende monsters waren min of meer door *Grapholitha* beschadigd.

De kwaliteit der boonen was dit seizoen over het algemeen zeer slecht, hetgeen zich uitte in een spoedig verslijmen der zaden na voorweken. Dit verschijnsel, dat toegeschreven moet worden aan eene sterke inwerking van saprophytische bacteriën op de weinig weerstandskrachtige boonen, kwam bijzonder veel voor. Dit jaar waren 56 pct. der onderzochte monsters voor meer dan 10 pct. door bacteriën aangetast, in het voorafgaande seizoen was dit het geval met 25 pct. der monsters. Verder blijkt uit de tabel, dat in sommige gevallen de aantasting door *Colletotrichum Lindemuthianum* vrij sterk was, evenals die door *Macrosporium* sp.

Boonen.

Het aantal monsters veldboonen, dat onderzocht werd, was zeer gering; in de helft hiervan werden levende *Bruchus*kevers aangetroffen.

Veldboonen.

Granen.

Zoals uit de tabel te zien is, was de primaire *Fusarium*-aantasting niet bijzonder sterk. Om een inzicht te krijgen in de secundaire *Fusarium*-aantasting der granen, werden talrijke opkomstproeven volgens de Hiltner-methode genomen, terwijl tevens deze aantasting beoordeeld werd door het percentage beschimmelde wortels in de kiembedden, op den dag van de bepaling van de kiemkracht, te schatten. Evenals verleden jaar, waren zoowel verschillende monsters rogge als tarwe middelmatig of vrij sterk aangetast, doch sterke aantastingen werden niet aangetroffen, wat in het daaraan voorafgaand seizoen wél een enkele maal het geval was. Bij de proeven bleek steeds doelmatige ontsmetting een zeer gunstigen invloed uit te oefenen door eene krachtige schimmelbestrijding. Het aantal gezonde en goed ontwikkelde planten neemt hierdoor in den regel sterk toe.

Ook bij haver werden middelmatige secundaire *Fusarium*-aantastingen waargenomen. Hiernaast kwam echter ook dikwijls eene aantasting door *Helminthosporium Avenae* voor. Beide schimmels worden door ontsmetting zeer goed bestreden.

Gerst was slechts in geringe mate door *Fusarium* aangetast. Van de 56 gerstmonsters, die op *Helminthosporium* spp. onderzocht werden, werden 19 (34 pct.) wél besmet gevonden, terwijl in 37 monsters (66 pct.) geen *Helminthosporium*-infectie kon worden aangetoond.

Op steenbrandsporen werden 144 tarwemonsters onderzocht. Dit geschiedde, door 100 zaden met water in een reageerbuis uit te schudden, daarna dit water af te gieten en tot een kleine rest in te dampen; een druppel hiervan werd ten slotte microscopisch onderzocht. In 32 pct. der monsters werden geen *Tilletia*-sporen gevonden, in 42 pct. minder dan 10 sporen per druppel, terwijl in 23 pct. der monsters > 10 doch < 100 sporen werden aangetroffen. In 3 pct. werden dus meer dan 100 sporen gevonden; de sterkste besmetting bedroeg ongeveer 2600 sporen per druppel. De kans van infectie op het veld hangt natuurlijk samen met het aantal gevonden steenbrandsporen; van welk aantal af men echter dient te beginnen ontsmetting aan te raden, zal de practijk mede moeten uitmaken. In het geval, dat minder dan 10 sporen per druppel worden gevonden, is de infectiekans nog wel uiterst gering; deze methode van onderzoek voert werkelijk tot het vinden van minimale besmetting.

In de op zuiverheid onderzochte roggemonsters werden in 55 pct. der gevallen sclerotieën van *Claviceps purpurea* per $\frac{1}{2}$ l. graan aangetroffen.

Lijnzaad.

De *Botrytis*-aantasting van lijnzaad was dit seizoen niet veel erger dan anders, doch van de *Colletotrichum*-aantasting kan dit niet gezegd worden. Deze was in vele gevallen buitengewoon hevig (zie tabel), zoodat meerdere malen hierover, ofschoon ongevraagd, opmerkingen aan de attesten werden toegevoegd. Ontsmetting door middel van *Uspulun*-droogontsmetter gaf uitstekende resultaten; de kiemkracht wordt door de behandeling in het geheel niet benadeeld, terwijl de schimmel zeer krachtig bestreden wordt. Bij de ergste besmettingen

evenwel was de ontsmetting nog niet geheel afdoende; zoo werden bijv. bij eenige monsters infecties gevonden van respectievelijk 56—64 pct. en 77 pct., terwijl deze na ontsmetting nog bleken te bedragen 1 pct., 3 pct. en 2 pct. Dit neemt niet weg, dat het voordeel van ontsmetting in dergelijke gevallen toch wel zeer duidelijk uitkomt.

De aantasting door *Phoma Betae* was, evenals altijd, hevig, doch werd uitstekend bestreden door ontsmetting door middel van $\frac{1}{2}$ pct. Germisan gedurende 2 uur. Bij opkomstproeven met ontsmet en niet ontsmet zaad bedroeg het aantal gezonde planten in het eerste geval herhaaldelijk meer dan het dubbele. Bietenzaad.

Behalve het verschijnsel van bruine afgestorven wortelpunten, hetwelk bij verschillende monsters in mindere of meerdere mate, tot een maximum van 32 pct., werd aangetroffen, werden herhaaldelijk kiemplanten gevonden met sterk bruin gevlekte cotylen. De levenskansen van dergelijke kiemplanten zijn eveneens uiterst gering. Met betrekking tot beide verschijnselen, werden verschillende malen opmerkingen aan het attest toegevoegd, om er op te wijzen, dat een deel der kiemplanten waarschijnlijk weer te gronde zou gaan. Het kiemkrachtcijfer alleen toch geeft in dergelijke gevallen een te geflatteerd beeld van de partij. Slazaad.

Terwijl vorige jaren selderiezaad meestal in sterkere mate door *Septoria* was aangetast dan peterselie, bleken dit seizoen de hevigste infecties juist bij peterseliezaad voor te komen. Uit het veelvuldig voorkomen dezer besmetting blijkt wel de wenschelijkheid deze zaadzaden steeds te ontsmetten. Selderie en Peterselie.

In 23 pct. der onderzochte radijsmonsters werden sclerotieën aangetroffen. Radijszaad.

Eene beschadiging door Chalcididen (eene soort van sluipwespen) in boomzaden werd nogal eens gevonden. Van de 3 monsters zaad van *Pseudotsuga taxifolia*, die dit seizoen werden ingezonden voor onderzoek, was er geen een geheel vrij van beschadiging door *Megastigmus spermatrophus*, ofschoon de aantastingen zeer gering waren. Boomzaden.

Een monster rozenzaad, *Rosa polyantha*, van Japansche origine, was sterk door *Megastigmus collaris* aangetast.

Verder werden nog aantastingen door Chalcididen gevonden in monsters zaad van *Larix leptolepis*, *Larix decidua*, *Picea excelsa* en *Pinus austriaca*.

Er werden 2 monsters berkenzaad ingezonden; deze waren beide in hevige mate door insecten aangetast. Eerst werd gedacht aan eene infectie door *Oligotrophus Betulae*, maar dit bleek bij nader onderzoek toch niet het geval te zijn. De aangetaste vruchtjes zijn veel dikker dan de normale en vertoonen eene ronde plek, die wat lichter van kleur is dan de rest van den vruchtwand. Deze ronde plek wordt door het dier er uitgesneden en opgewipt als het in volwassen toestand gekomen

is op de wijze, waarop dit ook door Chalcididen gebeurt. Ten slotte bleek het, dat een viervleugelig insect naar buiten kwam, terwijl Oligotrophus een galmug is en dus tweevleugelig. Prof. Dr. Roepke, wiens hulp werd ingeroepen voor eene nadere bepaling van de soort, kon vaststellen, dat men hier te doen had met een parasiet van een Cecidomyide. Daar het niet buitengesloten is, dat deze parasiet eene nog niet beschreven soort is, moet eene nadere soortbepaling worden afgewacht.

Daucus
Carota.

Bij verschillende monsters wortelzaad werd weer in mindere of meerdere mate eene aantasting door *Alternaria* van de jonge kiemplanten waargenomen. Vroeger werd er reeds op gewezen, dat ontsmetting in dergelijke gevallen verbetering brengt.

Schorsenerenzaad.

Hierop werd vrij dikwijls eene aantasting door *Sclerotinia* sp. aangetroffen; eerst vormt zich op de zaden in de vochtige kiembedden een wit mycelium, waartusschen al spoedig sclerotiën te vinden zijn. Hebben de besmette zaden nog niet hun kiemkracht verloren, dan wordt het kiemworteltje hevig door de schimmel aangetast. Door *Sclerotinia* aangetaste partijen, die nog eene bevredigende kiemkracht behouden hebben, kunnen voor uitzaai gebruikt worden, mits zij eerst ontsmet zijn.

Het kan bij schorsenerenzaad echter ook voorkomen, dat de kiemkracht nog betrekkelijk goed is, doch dat de kiemworteltjes en cotylen sterk gevlekt en vervormd zijn. In dat geval is van ontsmetting geen verbetering te verwachten.

Alopecurus.

Een 15-tal monsters vossestaart werd onderzocht op aantasting door *Oligotrophus Alopecuri*; deze aantastingen liepen uiteen van 4,5 pct. tot 17,4 pct.

Percentage-aantasting:

0	< 10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
<p style="text-align: center;">Van erwten door } <i>Ascochyta Pisi</i>, <i>Bacteriën</i>, en <i>Macrosporium</i> sp.:</p>										
8	54	19	8	6	1	1	1	1	0	1
42	52	2	1	1	0	0	1	0	1	0
96	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<p style="text-align: center;">Van boonen door } <i>Colletotrichum Lindemuthianum</i>, <i>Bacteriën</i>, en <i>Macrosporium</i> sp.:</p>										
49	45	4	1	1	0	0	0	0	0	0
4	40	21	13	10	5	3	1	1	1	1
48	42	5	2	2	1	0	0	0	0	0

Percentage-aantasting:

0	< 10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
Primaire Fusarium-aantasting van resp. tarwe, haver, rogge en gerst: ¹⁾										
9	91	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	81	1	0	0	0	0	0	0	0	0
93	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Van lijnzaad door $\left\{ \begin{array}{l} \text{Botrytis sp. en} \\ \text{Colletotrichum linicolum:} \end{array} \right.$										
31	56	10	3	0	0	0	0	0	0	0
16	48	9	9	7	5	3	1	1	1	0
Van peterselie- en selderiezaad door Septoria Petroselini resp. Septoria Petroselini var. Apii:										
4	46	11	23	8	4	0	4	0	0	0
4	60	24	12	0	0	0	0	0	0	0

In het geheel werden in 1928 incl. Juni uitgezaaid 208 monsters, behalve een aantal, dat voor vergelijkende serie-onderzoekingen dienst deed en in verband daarmee apart werd genummerd. Daarvan bestonden 50 uit directe inzendingen en 58 gingen samen met plombeeringen vanwege het proefstation. Een aantal plombeeringspartijen van het vorige jaar werden, als steeds, op nieuw uitgezaaid, om zeker te zijn, dat de in 1927 gemaakte opmerkingen niet aan tijdelijke omstandigheden in dat jaar waren toe te schrijven.

Cultuur-
controle.

Onder de directe inzendingen namen de uien met resp. 20 (waarvan 9 op lichtaanvullingsproef) en vlas met 11 nummers de voor naamste plaats in, verder enkele bieten (verreweg de meeste vallen thans onder de plombeeringsrubriek), sla, boonen, schorseneren, koolrapen, tomaten, radijs. De plombeeringsnummers bestonden uit bieten (50) en verder koolrapen en koolzaad.

De inrichting voor de spoed- (lichtaanvullings-) methode onderging eenige kleinere technische verbeteringen. De 8 lampen van 100 Watt ($\frac{1}{2}$ Watt) werden vervangen door 4 van 200 Watt, om het karakter van het zonlicht meer te benaderen. Voor het eerst gelukte het, de radijsplanten tot knolvorming te brengen, nog niet zoodanig, dat de vorm, maar wel, dat de kleur goed tot haar recht kwam. Amsterdamsche bakwortelen brachten het nu tot een ontwikkelingsgraad, waarin de wortelvorm, hoewel verkleind, speciaal verkort, duidelijke rasaanwijzing gaf. Vlas werd tot bloei gebracht; een monster, dat uit wit- en blauwbloemige planten bleek te bestaan, leverde resultaten

¹⁾ In het vorige jaarverslag (1926/27) zijn in de tabel betreffende de primaire Fusarium-aantasting abusievelijk achterwege gebleven de rij percentages op Gerst betrekking hebbende; deze waren 88% niet aangetast, 12% voor minder dan 10% aangetast.

op, waarbij het percentgehalte zeer goed met dat der later genomen vollegrondsproof overeenstemde.

Het echtheidsonderzoek in 1927 op de in dat jaar geplombeerde partijen gaf geen reden tot bijzondere opmerkingen. Alleen deze, dat de gelijkmatigheid der gele voederbieten in het algemeen achterstaat bij die der roode; in het bijzonder blijken nog steeds de Gele Eckendorfers, ofschoon wat minder ongelijkmatig dan vroeger, in vorm en kleur aan veel grootere schommelingen onderhevig dan de Roode Eckendorfers. Een enkel, vroeger zeer gelijkmatig ras, vertoont langzamerhand grootere onderlinge afwijkingen. En verder verdient het vermelding, dat alle Barresvormen worden ingezonden onder den naam „Barres van Sludstrup”, wanneer althans niet met den algemeen naam „Barres” wordt volstaan. De eerste naam behoort echter slechts aan één der Deensche, bij ons ingevoerde stammen, waarvan andere daar te lande minstens van evenveel waarde worden geacht. Afgaande op de onder de aanwijzing „Sludstrup” ingezonden producten, bestaat het vermoeden, dat deze meer uit gewoonte wordt bijgevoegd.

Voortgezet werd het onderzoek omtrent de verschillen tusschen de planten uit bruin (zwart) mosterdzaad van zuiver Nederlandsch en Italiaansch (speciaal Siciliaansch) ras ontstaan. Aan de mosterdfabrikanten schijnen soms partijen met ongewenschte vermenging van beide te worden afgeleverd. Het bleek op het proefveld dan ook, dat in sommige daarvan een klein aantal met den Siciliaanschen vorm overeenkomende, voorkwam. Deze zijn herkenbaar o.a. aan den slankeren groei, de geringere beharing en de sterke neiging tot anthocyaanvorming, welke zich soms reeds in de jonge plantjes kenbaar maakt. Bezichtiging der planten in de mosterdstreek van Noord-Holland, zoowel van de pas opgekomen, als van de pas in bloei geraakte planten, gaven de overtuiging, dat de echte Siciliaansche daar geheel ontbreken. Of sommige, sterker rood gekleurde exemplaren op rekening van vroegere bastaardeering moeten worden gesteld, of slechts phaenotypische afwijkingen voorstellen, is onzeker; proeven daaromtrent zijn in gang en worden in het volgende jaar voortgezet.

Uitzaai van blauwmaanzaad, geschift volgens de kleur van het zaad, gaf de overtuiging dat de extra licht en extra donker gekleurde zaden slechts zelden opkomen.

Het onderzoek omtrent de resultaten van het opkomen en van afwijkingen bij den uitzaai van zaden van diverse grootte uit eenzelfde partij, ten einde de waarde voor de cultuur vast te stellen, werden genomen, met radijs, boerenkool en bieten, van elk drie variëteiten. Daarbij werd in hoofdzaak gelet op opkomst, grootte der kiem- en der volwassen planten, snelheid van ontwikkeling en hoeveelheid afwijkers. Voorloopig werd het volgende opgemerkt:

Radijsaad.

In het kweekproduct bleek tusschen de in drieën gesorteerde zaden (boven 2,3 m.M., tusschen 2,3 m.M. en 2,0 m.M. en tusschen 2,0 m.M. en 1,5 m.M.) geen belangrijk verschil te bestaan; de ver-

koopbare radijzen uit de kleinste zaden bleken een paar dagen later gereed. In het bloeistadium waren de planten uit de grootste zaden krachtiger.

Dit werd in slechts 2 grootten geschift, nl. boven en beneden 1 m.M. Een gelijk aantal der kleinere zaden leverden de helft of minder van het aantal kiemplanten der grootere. Uitgeplant bleek er echter geen verschil in grootte of aantal afwijkers tusschen de oorspronkelijk van grootere of kleinere zaden afkomstige planten.

Boerenkool-
zaad.

Hiervoor werden genomen suikerbiet, Rose Jaapjes en Egyptische krotten; de kluwens werden gesorteerd in 3 grootten (boven 4 m.M., tusschen 4 m.M. en 3,7 m.M., tusschen 3,7 m.M. en 3,1 m.M. en bij de kroot nog tusschen 3,1 m.M. en 2,7 m.M.). Daar de grootere kluwens meestal meer zaden bevatten dan de kleinere, was het totale aantal plantjes van een gelijk aantal der eerste natuurlijk aanzienlijker. Bij het dunnen bleken de kleine kluwens naar evenredigheid meer kleine planten te hebben voortgebracht dan de groote, de overige ontwikkelden zich echter tot geheel of nagenoeg geheel gelijkwaardige volwassen planten.

Bietenzaad.

Een nader oordeel, waarin ook met meer details rekening wordt gehouden, kan eerst bij herhaalde proefnemingen gevestigd worden. Tot het verkrijgen van meer gegevens daarvoor is dan ook in 1928 tot herhaalden uitzaai overgegaan. Ook werd bij monsters, die daartoe aanleiding gaven, de kiemkracht op het laboratorium met die op het proefveld vergeleken. De meening van sommige practici, dat het opkomstcijfer in het veld bij sommige zaden, in het bijzonder bij wortelzaad, dat van de kiemkrachtsbepaling in het laboratorium zou te boven gaan, werd getoetst aan een reeks wortelzaden van goede, gemiddelde en vooral van lage kiemkracht. Het opkomstcijfer bleek echter steeds aanmerkelijk lager. Ook deze vergelijkende proeven worden voortgezet.

Voortgezet werden de proeven met eene partij in 1923 geoogst slazaad, ten einde den afnemenden gang van de kiemkracht na te gaan. Op het laboratorium bleek de absolute kiemkracht nog weinig, de kiemenergie sterk te zijn achteruitgegaan, het opkomstcijfer in den grond nog sterker.

Nog bleek, dat vele van de in dit jaar ingezonden uienzaden zeer moeilijk en weinig talrijk opkwamen. Dat het niet aan het weer te wijten was, volgde uit het feit, dat ook de lichtaanvullingsproeven in den winter hetzelfde verschijnsel reeds hadden vertoond.

Uitgezaaid werden ruim 30 monsters van Roosendaalsche klavers, die, afkomstig van diverse telers, bestemd waren om in den handel onderling gemengd, te worden verkocht. Er werd nagegaan, of deze plantenpartijen ook verschillen vertoonden. Deze verschillen bleken echter niet aanzienlijker te wezen dan die tusschen de planten van eenzelfde monster onderling.

Bijzondere vermelding verdienen nog de volgende opmerkingen:

In het najaar 1927 bleek een der ingezonden koolraapnummers, als „Gele Wilhelmsburger koolrapen”, een mengsel van allerlei vormen, waaronder de meerderheid witvleezig, te hebben opgeleverd.

Een monter doperwt, als „Wonder van Witham” aangekondigd, bleek te zijn óf „Nott's Excelsior” óf de nauw verwante half hooge vorm van de „Wonder van Amerika”.

Een monster doperwt, als „Express” aangekondigd, behoefde niet te worden uitgezaaid, om aan te toonen, dat de naam foutief was, omdat de vorm van het zaad (gekreukt) dit reeds aantoonde; „Express” heeft rond zaad.

Een stel planten, ingezonden als voortgekomen uit „Radijsaad”, bleek geheel uit *ramenas* te bestaan.

Evenals vroeger werd geconstateerd, dat Rijnsburger en Zeeuwsche bruine uien beide bijna steeds exemplaren bevatten, resp. met roode of roodpuntige, of ongekleurde schubben, kenmerken die op onzuiverheid wijzen. De graad van die afwijkingen is echter, evenals het aantal daarvan, in verschillende partijen zeer ongelijk.

Bij het bezoek van den „Bond van Vereenigingen van Zaadhandelaren en Zaadtelers-handelaren”, werden ook laboratorium en proefveld van de Cultuurcontrôle in oogenschouw genomen, en door den Chef der Afdeeling doel en werkwijze dezer inrichting uiteengezet en gedemonstreerd. Naar aanleiding van dit bezoek en van de in het vorige Verslag vermelde actie van den Afdeelingchef in zake eene regeling van karakteromschrijving en benaming der groentegewassen, werd later vanwege bovengemelden Bond het verzoek ontvangen, eens een paar met name genoemde groenterassen op deze punten onderhanden te nemen. Een gelijksoortig verzoek aan Prof. Sprenger leidde tot instelling van eene commissie, bestaande uit de Heeren Sprenger, Leendertz en Bos, die onder de auspiciën van het Proefstation voor Zaadcontrôle en in samenwerking met den genoemden Bond, in 1928 zou trachten ten opzichte van de zgn. „Amsterdamsche Bakwortel” tot eene betere schiffting en grootere eenheid in de beoordeeling der kenmerken te geraken. Daarvoor zijn de noodige uitzaaiingen van zaad zoowel uit groot- als kleinhandel afkomstig, geschied.

Van twee zijden uit het buitenland (een kweker en een proefstation) kwam een vraag in naar een meer gedetailleerde beschrijving van de op de Afdeeling Cultuurcontrôle ingevoerde lichtaanvullingsmethode, ter bepaling van de soortechtheid in den winter, met het oog op eventueele navolging. Hierop werden de noodige inlichtingen verstrekt.

De dossiers der variëteiten werden op de gebruikelijke wijze steeds door woord en beeld bijgehouden. Voor proevenreeksen, die meerdere jaren zullen duren, werden aparte dossiers aangelegd.